

Petrovay György, Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészeti Iskola, Óvoda
Cseresznyevirág Katolikus Óvoda

Tehetséggondozás a Cseresznyevirág Katolikus Óvodában

Nagykörű

2013.-2014.

www.petrovaykatalisk.hu/dok/Tehetseggondozas_NK.pdf

*„Vegyétek észre, ha egy gyerek különleges, nem azért különleges,
mert különb akar lenni, hanem azért, mert nem tud más lenni.” (Szabó Magda)*

Hittel valljuk: „A kreativitással a tehetség sorskérdéseivel már óvodáskorban foglalkozni kell, hiszen ezek a kérdések már az óvodában dőlnek el leginkább”.

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak. A gyermekek fejlesztése két síkon történik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozások keretében.

1. Programunk egyik legfontosabb célkitűzése:

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségígéretes elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/. A kiválóan kreatív tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében.

A programban a gondozás módszere: kiscsoportos (5-6 fős) kreativitást fejlesztő "tehetséggondozó" foglalkozások kiemelten projekt módszer segítségével.

Területek:

- **Ábrázolás, művészeti tevékenységek**
- **Környező világ megismerése**
- **Néptánc és népi játékok**

Feladataink:

- Felismerni a kreatív gyermekeket
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerés, elfogadás, alkotás, biztonság
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével
- Elkallódás elhárítása
- Harmonikus fejlesztés
- Segíteni őket a különböző helyzetekben
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket

A tehetséggyanús gyermekek kiválasztásának csak akkor van értelme, ha fejlesztésüket alapos tervezőmunka után megszervezzük és vállaljuk. Első lépesként olyan speciális célokat tekintettünk át és fogalmaztunk meg, melyeknek meg kell valósulni a fejlesztés során, hogy sikeresek legyünk.

2. Speciális célok a tehetséggondozásban

2.1. A tehetséges gyermek erős oldalának támogatása (emlékezet, fantázia, logikus gondolkodás).

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezeket elmélyíteni tudja.

2.2. A gyermek tehetségével összefüggő gyenge területek kiegyenlítése. Problémák adódhatnak a pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is. Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalát mindenképpen diagnosztizálni kell, és szakember segítségével fejleszteni kell.

A zenei, képzőművészeti foglalkozások szerencsésen egészíthetik ki az intellektuális irányultságot, segíthetik a gyermek érzelmi-szociális fejlődését akkor is, ha a gyermek ezeken a területeken nem rendelkezik jó adottságokkal.

A környező világ megismerése lehetőséget teremt a közvetlen és tágabb környezet felfedezésére. Pozitív érzelmi viszonyok kialakítására a természet-az ember-a tárgyi világ értékeinek megismerésére. A környezet megismerése közben a gyerekek mennyiségi, alakai, nagyságbeli, téri és síkbeli szemléletének fejlesztésére nyílik mód.

2.3. Minden terület fejlesztése. A gyermekek fejlesztése során fontosnak tartjuk - a különleges esetleg fejlesztésre szoruló területek mellett-, az átlagos képességek, az egész személyiség támogatását.

2.4. Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő léggör kialakítása. A gyermeknek tisztában kell lennie saját értékeivel, de nem szabad, hogy túlbecsülje azt. Egy-egy kiemelkedő gyermek integrálásában segíthet néhány más, intellektuális téren nem olyan kiváló társa. Ezek a gyerekek általában jó szociális érzéssel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték .

3. A tehetséggondozás óvodai értelmezése, gazdagító program keretében:

Óvodánkban a kiválóan kreatív, tehetség ígéretes gyermekek fejlesztése két síkon történik:

- óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva
- illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő tehetséggondozó foglalkozások keretében.

Óvodapedagógiai munkánk során a kiválóan kreatív gyermekek saját csoportjukban élék óvodás életüket. Kötelességünk, hogy segítsük őket a továbbfejlődésben, erősítsük erős oldalukat, erősítsük gyenge területeiket, (melyek a fejlődését megnehezítik) olyan léggört alakítsunk ki a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségüknek fejlődését segíti.

Vegyes és tiszta életkorú csoportjainkban, a mindennapi tanulós cselekvéses helyzetekbe építi be az óvónő a kreativitást fejlesztő feladatokat, többletismereteket. **A gyermekek szabadon dönthetnek részt kívánnak-e venni a felkínált tevékenységekben.** Ezek a tanulós helyzetek nyitottak, bármikor elérhetőek, de a kilépés lehetősége is biztosított a gyermekek számára. Az óvodapedagógusnak az a szerepe, hogy észrevegye, támogassa, és komplex ismeretekhez jutassa a

gyermeket. Többféle lehetőség kínálkozik a vegyes összetételű csoportokban a tehetségfejlesztésre, itt a dústítás mellett a gyorsítás módszere is megjelenik spontán módon, az életkori sajátosságok miatt, hiszen a kicsik, ha akarnak, részt vehetnek a nagyoknak szánt foglalkozásokon. Speciális programunkban a kiválóan kreatív gyermekek gondozása **egy rásegítő programmal történik**. Ennek keretében az átlag feletti értelmi képességekkel, kreativitással és ehhez kapcsolódó feladatalkötelezettséggel rendelkező tehetségígéreteknek olyan játékos foglalkozásokat tartunk, ami kielégíti tág érdeklődési területüket, illetve tovább bővíti azt. **A lényeg az, hogy a gyerekek olyan komplex többletismereteket kapjanak, amivel a közeljövőben nem foglalkoznának, a programba be lehessen csempészni a lemaradó területek fejlesztését, egymásra találhassanak a hasonló érdeklődésű gyermekek, érezzék, hogy a foglalkozást vezető óvó nével jól megértik egymást, és hogy ezeken a foglalkozásokon elfogadó légkör veszi őket körül. **Ismereteink, azt bizonyította, hogy leghatékonyabban az 5- 6-7 éves korosztály fejleszhető ilyen keretek között.****

Az óvodás gyermekek egészséges személyiségfejlődése akkor valósul meg, ha olyan szabad és érzelmi biztonságot adó támogató, gondolkodó környezetet teremtünk melyben egészségesen harmonikusan én erős személyiséggé fejlődnek. Ehhez nélkülözhetetlen a gyermekek és az óvónő között kialakuló érzelmi biztonság, kötődés, mert csak ennek hatására bontakoznak ki a különleges tehetségre utaló speciális képességeik, készségeik kreativitásuk. A gazdagító foglalkozások akkor hatékonyak, ha kis létszámúak. Ez a megoldás 5-6-7 éves óvodások esetében maximum 10-14 főt jelent. Természetesen a létszám alakulását a foglalkozás helyszíne is meghatározza.

4. A gyermekek kiválasztásának folyamata, szempontjai, a kiemelkedő képességek felismerése:

Segítségünkre van egy tulajdonságlista, amely az óvodáskorú „tehetséggyanús”, kiválóan kreatív gyermekekre gyakran jellemző viselkedésjegyeket tartalmazza, és egyben segít a tehetség felismerésében. Évente egy alkalommal, minden gyermeket számba véve, októberben összegezzük a lista segítségével tapasztalatainkat. A tulajdonságlistát szakmai műhely munkában dolgoztuk ki.

Három felosztás szerint csoportosítottuk:

- Kreativitás jellemzői
- Szociális képességek jellemzői
- Intellektuális képességek jellemzői

Ezt a csoportosítást azért tartjuk fontosnak, mivel a tehetséggondozó anyagnak fontos összetevője. Ezek azok a területek, amelyek sarkalatosak a tehetséges gyermekek gondozásában. Hangsúlyozzuk, hogy megfigyeléseink nem csupán a kreativitásra, az értelmi szférára és a szociális képességek jellemzőire terjednek ki, hanem nagyon fontosnak tartjuk a gyermeket hajtó motivációt is, de azt beépítettük a szociális képességek, és a kreativitás jellemzői közé. Felelősségünk óriási, hogy felfedezzük a gyermekekben rejlő tehetséget, és kellő toleranciával kezeljük a kiválasztás folyamatában. Fontos megemlíteni a gyermeki viselkedést, ami ugyancsak utalhat a tehetségre, s a kiválasztás folyamatában fontos megfigyelési szempont. A kiválasztás folyamatában a gyermek viselkedésében legjobban feltűnhet, hogy:

- A számára érdekes feladatokban nem igényel biztatást, az életkora szerint elvárhatónál lényegesen hosszabb ideig képes figyelni.
- A feladatot, amit elkezd be akarja fejezni.
- Mindig van valami, ami nagyon érdekli őt, ami nem érdekli, azzal nem foglalkozik.

5. Kiscsoportos gazdagító foglalkozások szervezése, a kiválóan kreatív, tehetséggyanús gyermekeknek:

Azokat a gyermekeket, akikre a listában szereplő tulajdonságok ráillenek, kiválasztjuk, így ők kerülnek be tehetséggfejlesztő csoportokba. A kiválasztás után, óvoda szinten team megbeszélést szervezünk. Alkalmunk nyílik arra, hogy kicseréljük gondolatainkat, megtudjunk a gyermekekről minden olyan információt, ami számunkra és természetesen a gyermekek előnyére fontos lehet.

Ezeket a megbeszéléseket, ha csak az óvodapedagógusok nem igényelik előbb, háromhavonta megismételjük. Eközben folyamatos kapcsolattartásban érdeklődünk az összes kiválasztott tehetséggyanús gyermekről, fejlődésükről, az esetleges gondokról.

Célunk: pozitív szemléletet átadni óvodapedagógus társainknak, együtt gondolkodva, segítve bevonní őket tervező, szervező munkánkba.

A szülők tájékoztatása, segítése és bevonása is kiemelt feladatunk.

Célunk: támogatni és segítséget nyújtani a „kiválóan kreatív” tehetséggyanús gyermekek szüleinek.

Erre jól használható: Szülői kérdőív. Ennek segítségével feltérképezzük, mit gondolnak a szülők gyermekük képességeiről, van-e valamelyiküknek speciális, kiemelkedő képessége, hobbija, esetleg ezt megosztaná-e velünk. Ezek az információk a későbbiekben segíthetik a szülők és a tehetséggfejlesztő óvónők közötti együttműködést. A szülők partnerként vehetnek részt a tehetségcsoport munkájában. A „kiválóan kreatív” gyermekek nevelése, magatartásbeli különlegességei nehézséget okozhatnak szüleiknek. Megteremtjük azokat a fórumokat, önszolgáltató csoportformát, hogy gyermekeik nevelésével kapcsolatos kérdéseiket feltegyék, felvessék problémáikat, kicseréljék tapasztalataikat, amelyek segítenek nekik saját problémájuk megoldásában.

Évente egy alkalommal pszichológust is meghívunk a programra. A részben irányított beszélgetések alkalmával a következő témákat érintjük:

- Kreatív vagy tehetséges? Minden előtt gyermek! Óvodástól elvárható viselkedést várjunk tőle.
- Bátorítsuk, de ne erőltessünk rá semmit!
- Érezze, hogy figyelünk rá, akár tehetséges, akár nem!

6. A tehetséggondozó program során alkalmazott módszerek, tevékenységek:

A kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokat kiemelten projekt módszer segítségével valósítjuk meg. A külön gondozásban a gyermekek fejlesztése gazdagító projektek segítségével történik. A sokszínű témákat folyamatosan kínáljuk a gyermekeknek.

Csoportosítjuk a gyermekeket, a tehetségüket feltételező területek szerint, mert a projektek kiválasztásánál, a feldolgozás folyamatában, módszerek, eszközök felkínálásában segítséget nyújt. A gazdagító programba résztvevő kiválóan kreatív, tehetséggyanús gyermekeket a következő speciális képességek szerint próbáljuk csoportosítani:

A területek a következők :

- Kiváló rajzkészség, kreativitás
- Zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem
- Testi ügyesség, tánc, harmonikus mozgás
- Kiemelkedő szociális képesség, vezetői képesség

Célunk, hogy a kiválóan kreatív, átlag feletti intellektuális és szociális képességekkel és az ehhez kapcsolódó nagyfokú motivációval rendelkező tehetségígéreteknek olyan tanulási helyzeteket teremtsünk, ami a tág érdeklődési területüket kielégíti, illetve tovább bővíti. Közben kérdéskultúrájukat, logikus gondolkozásukat, problémamegoldó képességüket, memóriájukat és kifejezőkészségüket is fejlesztjük. Különösen hasznos lehet, hogy a gyermekek egymásról különböző képességeikről sokféle információt gyűjtsenek be, a képességek által minél több tehetségterületekkel találkozhatnak. A gazdagító programban résztvevő gyermekeknél nem a teljesítményeket várjuk tőlük, hanem az új élmények szerzése a lényeg, a többi különböző kreatív tulajdonságokat hordozó gyermekek által. A módszer komplexen szolgálja a tehetséges kreatív gyermekek haladási ütemét. A projektek kiválogatása, felkínálása tudatos felkészülést kívánunk tőlünk. A választás lehetőségének biztosítása, a *kalandozások, az én másképp csinálom, másképpen képzelem helyzetek megteremtése, minden gyermeket* együttgondolkodásra, együtt tervezésre inspirál. Ügyelünk arra, hogy az azonos érdeklődésű gyermekekkel, azonos tartalmú projekteket dolgozzunk fel. Eközben erős oldalukat erősítjük, a gyenge területeiket fejlesztjük, ezáltal komplexen, harmonikusan fejlődik egész személyiségük.

A gyermekeket a gondolkodtató, egy-egy területen bő ismeretanyagot szolgáltató projektek lekötik, fantáziájukat beindítják. Hatására otthon is folytatódnak a kísérletek, kutatások, gyűjtések, melyeket a következő foglalkozásra elhoznak és bemutatnak a gyerekek. Minden gyermekről személyiséglapot vezetünk, amely a gyerekek általános adatait, a tehetséget, feltételező adottságokat, ha van, a fejlesztésre szoruló területet, valamint a foglalkozásokon tapasztalt megfigyeléseket tartalmazza.

7. A tehetséggazdagító program feltételei:

A tehetségfejlesztő team munkáját a következő célok határozzák meg:

- Felismerni és gondozni a tehetségsírakat óvodai keretek között, csoportjukban és kiscsoportos gazdagító foglalkozásokon.
- Segíteni az óvodapedagógusokat a tehetséggondozás megvalósításában: szellemi-önképzés, szakmai tárgyi feltételek biztosításával-könyvekkel, cikkek sokszorosításával, belső kolléga illetve külső szakember előadásának megszervezésével, óvodán belüli bemutató foglalkozások tartásával, óvodán kívüli tapasztalatok megismerésével, - mások, pályázati lehetőségek kihasználásával.
- Segítve bevonni a szülőket tehetségfejlesztő munkánkba
- Feladatainkat mindig az éves feladatterv alapján határozzuk meg.
- A gyermekek átadása-átvétele a tulajdonságlista alapján.
- Együttműködő kapcsolat ápolása a társintézményekkel

A tárgyi feltételek biztosítása.

A gyermeki fantázia rugalmasságának fejlesztésére a legkülönbözőbb anyagok felkínálása és az ezekkel való foglalatatoskodás lehetőségének biztosítása fontos feladat. Szülőkkel, gyerekekkel közösen beszerezhető anyagok, fonalak, gyapjú, rafia, drótok gyűjtése, pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, benyújtása. Sok jelmezünk, kellékünk, fejdíszünk, segítik a munkánkat, bútoraink, asztalaink, székeink is ide-oda mozgathatóak. Mindent lehet használni, változtatni, átalakítani, beépíteni az ésszerűség határain belül.

Célunk, hogy a gyermekek körül mindig legyenek olyan dolgok, amik érdeklik őket, ehhez szabadon hozzáférhessenek, és sokféleképpen felhasználhassák. Ahhoz, hogy a gyermekek kreativitása minél jobban kibontakozhasson, olyan gazdag kelléktárra van szükség, melyből bátran és bőven válogathatnak tevékenységeik során. A különböző tevékenységi területekhez próbálunk olyan eszközöket is biztosítani, melyekkel a mindennapok során csak ritkán találkozhatnak.

- Ábrázolás-kézimunka- művészi tevékenységek gyakorlásához változatos, jó minőségű írószerek, rajzeszközök, festékek, pasztellkréta, üvegfestékek, különleges rajz-és kartonpapírok, dekor termékek, művész agyag, fonalak, anyagok.
- Zenei tevékenységekhez sokféle ütős-és ritmushangszer, csengettyűk várják a gyerekeket, de a tánchoz használhatják az óvodában megtalálható ruhákat.
- Megfigyelésekhez, kísérletezéshez nagyítók, mikroszkóp, távcsövek, fényképezőgép nyújtanak segítséget.
- Logikájuk, gondolkodásuk, képességeik fejlesztéséhez változatos fejlesztőjátékok állnak a rendelkezésükre.

Ezeket a tárgyi feltételeket a gyerekek a projektek feldolgozása során változatosan használhatják, segítségükkel ismereteiket, készségeiket sokrétűen bővíthetik, fejleszthetik, a különböző eszközök változatos, átlagtól eltérő használata során kreativitásuk szárnyalhat, tehetséget mutató területükön nagymértékben fejlődhetnek, belső késztetésből fakadó kíváncsiságukat maximálisan kielégíthetik.

Személyi feltételek biztosítása: A tehetségfejlesztő team tagjai:

- G. Nagyné Récsányi Zsuzsanna tagintézmény vezető , szakvizsgázott óvodapedagógus
- Kiss Piroska tagintézmény vezető helyettes, szakvizsgázott óvodapedagógus
- Gara Hajnalka óvodapedagógus
- Szabó Ágnes óvodapedagógus
- Récsányi Erika szakvizsgázott óvodapedagógus
- Veresné Bagi Zsuzsanna tanár , végzős óvodapedagógus hallgató
- Szakmai felügyeletet ellátja: G Nagyné Récsányi Zsuzsanna
- Tehetség koordinátor: Kiss Piroska

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni”. (Maria Montessori